

Preek gehouden op 21 januari 2024
in de Westerkerk Amsterdam
Johannes 2: 1-11 (Bruiloft in Kana)
Tekst: 'Ze hebben geen wijn meer' (Johannes 2: 3b)
door ds. Ruurd van der Weg

Een man van 50 wordt onwel achter het stuur van zijn auto en rijdt via een boom het talud af. Hij overlijdt ter plekke. Zijn vrouw en kinderen zijn ontroostbaar... Ze hebben geen wijn meer. Een jonge vrouw lijdt al drie jaar lang aan een ernstige vorm van kanker, ze heeft altijd pijn, soms op het ondraaglijke af. Er zijn momenten dat ze niet verder wil leven. Ze heeft geen wijn meer. Een man van 60 is aan het dementeren. 'Jong dement' noemen ze dat. Twee à drie dagen per week gaat hij naar de dagopvang, ook om zijn vrouw te ontlasten. Zij voelt zich schuldig dat ze hem zelf niet meer kan verzorgen, daar gaat ze onder gebukt. Ze hebben geen wijn meer...

Drie voorbeelden uit mijn eigen kring. U kunt ze moeiteloos aanvullen met verhalen uit úw omgeving. Actueel nieuws uit de krant: het geweld tegen christenen is vorig jaar sterk toegenomen. Bijna 15.000 kerken, christelijke scholen, ziekenhuizen en begraafplaatsen werden aangevallen. Dat is zeven keer zoveel als in het jaar daarvoor! De oorlog van Poetin tegen Oekraïne, straks in februari al drie jaar bezig. De wrede strijd tussen Hamas en Netanjahu in Gaza – zoveel slachtoffers en verwoesting aan beide kanten.

Zo valt de bruiloft in het water. Harde schokken. Schrik, angst, verdriet, rouw, de rauwheid van het leven. We hebben geen wijn meer. Zo gaat het nu altijd. Iets is nooit helemaal goed, er is altijd een domper. Er lopen scheuren door de schepping, breuklijnen, er vallen gaten in het bestaan. Het goede wordt altijd gevolgd door teleurstelling en wanhoop. We hebben geen wijn meer. Je voelt die schokken dagelijks mee. Het doodswater van de chaos sijpelt het bestaan binnen of overspoelt het soms als een tsunami. Het loopt niet meer, de wijn fonkelt niet meer, de bruiloft stukt. Het goede wordt overschaduwd door het kwade.

Ieder mens, gelovig of niet, zal deze ervaring herkennen. De wijn raakt op. "There is a man going round, taking lives" zingt een spiritual. Jezus is er in ieder geval bij. Bij de vreugde vanwege het goede dat in de

schepping zit (de bruiloft), maar ook bij de schok, de leegte, het lijden, de dood. Hij is erbij. Dat is een troost.

Maar die troost kan soms ook te schraal zijn. Je zou méér willen. Daarom hoor ik in het "*Ze hebben geen wijn meer*" van Maria ook een noodkreet, een schreeuw uit de diepte. God, doe iets! Grijp in, bewijs Uw macht, laat zien wat U in Uw mars hebt! Voorzie in ons gebrek, vul de leegte, zorg ervoor dat alles weer goed komt! Waar wacht U nog op? Zo roepen mensen God aan in hun nood. Vandaar het 'Heer ontferm U', het gebed om ontferming aan het begin van de dienst.

Er is dus een Adres, waar al onze noodkreten en uitroepen worden opgevangen. Maar... soms kunnen zulke gebeden ook iets dwingerigs krijgen, iets drammerigs, en zien mensen God als Degene die meteen klaar moet staan met een panklare oplossing. Het antwoord van Jezus laat zien, dat het zo niet werkt, maar dat wisten we eigenlijk ook wel. "*Wat wilt u van me?*" zegt Hij tegen Zijn moeder.

Dat klinkt heel bruto, afstandelijk, afwijzend. Ik denk dat het zo iets betekent als: Ik laat me niet dwingen, je kunt Mij niet voor je karretje spannen, Ik ga Mijn verborgen gang. Daarom kun je Mij niet claimen als de redder in nood die op afroep beschikbaar is om jullie problemen op te lossen. Ik ben ánders-God. Religiedeskundige Karen Armstrong zegt het zo: "Sommige mensen richten zich tot God alsof ze een Whatsappje sturen. Ze willen onmiddellijk antwoord, een instant-verlichting. Maar communicatie met het goddelijke verloopt altijd traag en onopvallend".

En dan zegt Jezus: "*Mijn tijd (uur) is nog niet gekomen*". Johannes gebruikt deze uitdrukking zeven keer in zijn evangelie en het slaat steeds op het uur, op de tijd van Jezus' vernedering aan het kruis, een vernedering die paradoxaal genoeg tegelijk Zijn verhoging is. Lijden en opstanding: dán is Zijn uur gekomen. Hij die deelt in ons lijden staat op tot een nieuw leven in heerlijkheid, op de derde dag.

En de boodschap van dit verhaal is, dat je ook al vóór dat uur tekenen van die heerlijkheid kunt zien. Water wordt wijn – ruim 600 liter. Teleurstelling verandert in hoop, verdriet verandert in vreugde, dood wordt leven. Vraag niet hoe en vraag niet hoe lang het duurt – het kan kort, maar ook heel lang duren – het gebeurt. Jezus is erbij, in het verdriet, in de pijn, maar ook in het goede, in de vreugde. Als liefde, als

warmte, als wijn, de beste van het feest nog wel. Het stroomt en het bruist weer.

Kan dit teken, deze belofte van het goede dat overwint ooit het lawaai van bommen en het hulpgeschreeuw van mensen in nood overstemmen? Nee, natuurlijk niet. En dat mág ook niet. We kunnen en mogen de schokken, de scheuren, de gebrokenheid van de schepping niet ontlopen, wegmoffelen of ontvluchten. Juist in de kerk moeten we ze het volle pond geven. Want we worden nog steeds, vaker dan ons lief is, geconfronteerd met de ervaring dat we geen wijn meer hebben.

Tegelijk is dit verhaal een uitnodiging, een appél om ons niet door het kwade te laten verlammen of verblinden. Ons brein heeft klittenband voor negatieve berichten, maar een anti-aanbaklaag voor positief nieuws. Het zou andersom moeten zijn! Wij kunnen als verspieters van beloofd land zoeken naar het goede, uitkijken naar druiventrossen - en dat hoeven heus geen reusachtige trossen te zijn... Een ontdekkingsreis naar de wijn van het Koninkrijk, naar goede, hoopvolle ontwikkelingen, ervaringen en ontmoetingen.

Licht dat telkens weer doorbreekt. Nog nooit is wereldwijd zoveel elektriciteit opgewekt uit duurzame bronnen van zon en wind dan vorig jaar. Mensen die wél worden bevrijd. Mensen die zich niet neerleggen bij onrecht, mensen die opstaan tegen het luie, leugenachtige en o zo comfortabele zondebok-denken waardoor één bepaalde groep de schuld krijgt van alle problemen. Mensen die het patroon van geweld doorbreken, mensen die geen haat zaaien maar liefde. Alle verrukking van kunst en cultuur. Genieten van liefde en vriendschap, met een goed glas wijn erbij.

Naast zoeken en speuren naar tekens van hoop worden we ook geroepen, ingeschakeld om te hándelen, om te gaan in de voetsporen van Jezus. *"Doe maar wat Hij jullie zegt, wat het ook is"* zegt Zijn moeder tegen de bedienden. Het Griekse woord voor "bediende" is letterlijk: "diaken". In een tijd waarin de wijn telkens weer opraakt, in het leven dat telkens stukt en schokt, worden wij geroepen om diaken voor elkaar te zijn, be-diende. Om elkaar te dienen en te behoeden in de leegte, om waar mogelijk te verzorgen en te verbinden, om in lijden en verdriet 'wachtverzachter' te zijn.

"Jezus toonde zo Zijn grootheid en zijn leerlingen geloofden in Hem", zo eindigt dit verhaal. Grootheid, heerlijkheid, letterlijk: "zwaarte", "gewicht". Wat legt meer gewicht in de schaal? De zwaartekracht van chaos en dood die ons naar beneden trekt of de zwaarte, de heerlijkheid, de draagkracht van Gods goedheid die ons optilt? Water wordt wijn. Voor de leerlingen was het voldoende om op te teren. Althans voorlopig. Ze konden weer verder.

Het Koninkrijk van God is dan toch maar begonnen op een bruiloft, tegen verlamming en moedeloosheid in. Wijn middenin de tranen, vreugde middenin verdriet. Kenmerkend voor al Jezus' tekenen die nog zullen volgen. Wij mensen zijn en blijven, ondanks alles, bruiloftsgangers, bestemd voor de bruiloft van het Lam. Hij bewaart de beste wijn voor het laatst. Of om met Bono van U2 te spreken: "De zoetste melodie hebben we nog niet gehoord". De wijn van het Koninkrijk is aan het rijpen, al eeuwenlang. Wat zal dat een verrassende wijn worden...

Ruurd van der Weg, Uithoorn
E-mail: ruurdvanderweg@gmail.com